

Limba și literatura română

– caiet de lucru pentru clasa a VII-a –

Structurat pe domenii

Evaluare inițială.....6

COMUNICARE ORALĂ

Structuri textuale: structuri de text narativ, explicativ, descriptiv, dialogat.....9

Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: clasificare, reformulare, repetare, conectori pragmatici, distincția dintre fapt și opinie.....11

Strategii de ascultare activă: focalizarea interesului asupra punctului de vedere al celuilalt și evitarea focalizării pe propriul punct de vedere; recapitularea ideilor exprimate de interlocutor.....13

Atitudini comunicative: respect, toleranță, empatie.....16

Tracul comunicativ. Strategii de gestionare a tracului comunicativ.....19

Principii de interacțiune: negocierea semnificației (cantitatea, calitatea, relevanța și maniera transmiterii informației) și negocierea relației cu interlocutorul (politețea, relevanța).....22

LECTURĂ

Textul epic

Textul narativ literar. Momentele subiectului. Instanțele comunicării.....26

Textul narativ literar în proză. Personajul literar. Mijloace de caracterizare.....30

Textul narativ literar în versuri. Personajul literar. Mijloace de caracterizare.....32

Textul dramatic

Textul dramatic. Structura textului dramatic. Dialogul dramatic.....37

Textul dramatic. Personajul dramatic.....40

Textul dramatic. Rolul indicațiilor scenice. Arta spectacolului.....44

Dialogul în textul scris și în spectacol.....49

Dialogul în textul nonliterar. Interviu.....53

Textul liric

Textul liric. Structura textului liric. Eul liric. Repetiția.....56

Textul liric. Descrierea în versuri. Metafora.....59

Textul liric. Monologul liric adresat.....63

Strategii de comprehensiune

Reflecții asupra limbajului și a structurii textelor epice.....66

Textul dramatic. Reflecții asupra limbajului și a structurii textelor dramatice.....70

Reflecții asupra limbajului și a structurii textelor lirice.....74

REDACTARE

Etapele redactării unui text.....	76
Tipare textuale de structurare a ideilor.....	80
Redactarea unei secvențe de tip narativ	
Stil: naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie.....	84
Caracterizarea personajului literar dintr-un text dialogat.....	89
Comentarea unor pasaje din textele citite. Descrierea unei emoții (bucurie, uimire, frică).....	91
Redactarea unui text explicativ.....	95

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

Gramatică

Fraza: coordonarea prin juxtapunere și prin joncțiune. Conjunții coordonatoare.....	97
Predicatul. Actualizare.....	100
Subiectul. Actualizare.....	103
Atributul.....	106
Complementul direct. Complementul indirect. Complementul prepozițional. Actualizare.....	108
Circumstanțialele (de loc, de timp, de mod). Actualizare.....	111
Circumstanțialul de cauză. Topica în propoziție. Norme de punctuație.....	113
Circumstanțialul de scop. Topica în propoziție. Norme de punctuație.....	116
Verbul. Modurile personale. Actualizare.....	119
Formele verbale nepersonale: infinitivul, gerunziul, participiul, supinul.....	122
Valorile morfologice ale verbului. Alte verbe copulative (<i>a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a părea, a rămâne, a însemna</i>). Posibilități combinatorii ale verbului.....	125
Substantivul. Actualizare.....	128
Pronumele personal. Pronumele personal de politețe. Pronumele reflexiv.....	132
Pronumele posesiv și adjectivul pronominal posesiv.....	136
Pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ.....	138
Pronumele interogativ și adjectivul pronominal interogativ.....	141
Pronumele relativ și adjectivul pronominal relativ.....	144
Pronumele nehotărât și adjectivul pronominal nehotărât.....	146
Adjectivul pronominal de întărire.....	150
Pronumele negativ și adjectivul pronominal negativ.....	152
Adjectivul. Topica adjectivului. Adjectivul participial. Posibilități combinatorii ale adjectivului.....	155

Numeralul. Posibilități combinatorii ale numeralului.....	158
Adverbul. Actualizare.....	162
Interjecția. Onomatopeele. Interjecția predicativă.....	165
Ortoepie și ortografie	
Fonetica. Utilizarea corectă a accentului	
Variante accentuate admise/neadmise de normă.....	168
Vocabular	
Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului.	
Derivarea. Valori stilistice ale diminutivelor.....	172
Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului: compunerea. Familia lexicală	
Îmbinări libere de cuvinte, locuțiuni, cuvinte compuse.....	175
Categorii semantice. Sinonime. Antonime. Omonime.	
Cuvintele polisemantice. Actualizare.....	178
Paronime. Confuzii paronimice. Pleonasmul.....	180
Variație stilistică	
Selectie lexicală în limba vorbită și în limba scrisă.....	182
Termenii științifici.....	185
Limba popular. Variație regională a limbii.	
Valori stilistice ale diminutivelor.....	187
Evaluare finală.....	189
Autoevaluare.....	192

Organizator: • Structuri textuale: structuri de text narativ, explicativ, descriptiv, dialogat • Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: clasificare, reformulare, repetare, conectori pragmatici, distincția dintre fapt și opinie • Strategii de ascultare activă: focalizarea interesului asupra punctului de vedere al celuilalt și evitarea focalizării pe propriul punct de vedere; recapitularea ideilor exprimate de interlocutor • Atitudini comunicative: respect, toleranță, empatie. Modificarea conturului intonațional și a mărcilor prozodice pentru a transmite emoții. Inteligența emoțională: recunoașterea emoțiilor interlocutorului • Tracul comunicativ. Strategii de gestionare a tracului comunicativ • Principii de interacțiune: negocierea semnificației (cantitatea, calitatea, relevanța și maniera transmiterii informației) și negocierea relației cu interlocutorul (politețea, relevanța)

Structuri textuale: structuri de text narativ, explicativ, descriptiv, dialogat

DESCOPERĂ

Describe, în câteva rânduri, jocul tău preferat și explică regulile sale.

EXERSEAZĂ

Citește cu atenție textul următor, pentru a putea rezolva cerințele:

Gloria amuți și se holbă o vreme la podea, cu umerii căzuți.

— Dar poate știu furnicile cum să te ajute! spuse șeriful, văzând cât de tristă e.

— Furnicile? întrebă Gloria, surprinsă.

— Dacă poate cineva să-ți găsească bulinele, apoi astea-s furnicile. Sunt cei mai mari colecționari de obiecte pierdute din lumea găzelor. Singura problemă e că e greu să iei lucrurile înapoi de la ele odată ce le-au găsit. Țin tot ce găsesc îngropat adânc în mușuroaiele lor mari și ele sunt singurele care pot să intre acolo. E unul nu foarte departe de-aici, chiar lângă bătrânul rododendron.

Așa că șeriful i-a spus cum să ajungă la mușuroi și ce trebuia să facă odată ce ajungea acolo, iar Gloria și-a luat zborul, hotărâtă. Pe drum, a dat peste un grup de turiști termite în vacanță, peste cinci omizi grase cu părul pe bigudiuri și peste trei greieri certăreți și a fost cât pe-acți să se lovească de o insectă-băț uriașă.

— Hei, ai grijă pe unde mergi, gândacule-roșu! a strigat insecta-băț după ea.

(David Gruev, Gărgărița Gloria)

① Notează cu A (adevărat) sau cu F (fals) următoarele afirmații:

- a. În textul citat nu există pasaje narrative.
- b. O condiție a realizării unui dialog este să existe cel puțin trei vorbitori.
- c. În textul de mai sus există două personaje care dialoghează.
- d. În structurile descriptive predomină substantivele și adjectivele.
- e. Textul citat este integral.

② Răspunde la următoarele întrebări referitoare la textul citat:

Cine este emițătorul inițial?

Câți vorbitori apar în fragmentul citat?

La ce persoană povestește naratorul?

Textul citat este literar sau nonliterar? Argumentează răspunsul tău.

③ Transcrie din textul citat o structură narativă, o structură dialogată, o structură descriptivă și o structură explicativă.

④ Completează tabelul următor cu informațiile cerute.

Indici de loc	Indici de timp	Personaje	Structuri descriptive	Adresări directe

Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: clasificare, reformulare, repetare, conectori pragmatici, distincția dintre fapt și opinie

DESCOPERĂ

Citește dialogul de mai jos și completează enunțurile date:

- Sub pernă ai căutat?
- Da.
- Dar în beci?
- Da, șerifule, de două ori. Și nici măcar n-am beci.
- Te-ai gândit să le cauți și-n buzunare?
- Da, dar nu era nimic acolo.

(David Gruev, Gărgărița Gloria)

Am înțeles că _____

Nu am înțeles _____

EXERSEAZĂ

Citește cu atenție textul următor, pentru a putea rezolva cerințele:

- Tatăl tău mi-a cerut să te ocrotesc, spune el.
- Știu.
- O să fie periculos. Nu e o joacă.
- Vreau să fac asta. Ar fi fost dorința lui Madame...
- Ia spune-mi. Spune-mi cum decurg lucrurile.
- Douăzeci și doi de pași din rue Vauborel până pe rue d'Estrées. Apoi, drept înainte până număr șaisprezece canale. Stânga pe rue Robert Surcouf. Încă nouă canale până la brutărie. Mă duc la teighea și spun: „O pâine, vă rog”, iar ea trebuie să răspundă „Și ce mai face unchiul tău?”
- Întreabă de mine?
- Așa ar trebui. Ca să știe că ești dispus să ajuți. A fost propunerea lui Madame. Face parte din schemă.
- Și tu ce răspunzi?
- Răspund „Unchiul meu e bine, mulțumesc”. Apoi iau pâinea, o bag în traistă și vin acasă.
- Și chiar o să continue asta acum? Fără Madame?

(Anthony Doerr, Toată lumina pe care nu o putem vedea)

① Formulează răspunsuri pentru următoarele întrebări:

Care este modul de expunere folosit în textul de mai sus?

Câți vorbitori sunt în textul citat?

Ce trebuie să facă personajul din cel de-al doilea text?

Ce relație de rudenie există între cele două personaje?

Cine a pus la punct „schema” despre care se vorbește în text?

② Notează, mai jos, două idei principale din text.**③ Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect:**

- Dialogul de mai sus face parte dintr-un text. **a.** nonliterar; **b.** literar; **c.** jurnalistic.
- Enunțul „Tatăl tău mi-a cerut să te ocrotesc” exprimă: **a.** o opinie; **b.** un fapt.
- Un conector pragmatic folosit în text este: **a.** așadar; **b.** deci; **c.** apoi.

④ Reformulează a treia replică din cel de-al doilea text, astfel încât să devină un enunț care exprimă opinia personajului.**⑤ În opinia ta, ce crezi că s-a întâmplat cu tatăl fetei? Dar cu Madame?****⑥ Construiește două enunțuri în care să folosești doi conectori specifici exprimării unei opinii.****APLICĂ**

Redactează, în caietul tău, un dialog de aproximativ 10 replici, în care doi elevi, să-și exprime opinia în legătură cu rolul orei de educație fizică și sport în dezvoltarea tinerilor. În dialogul tău, vei folosi cel puțin cinci conectori pragmatici pe care îi vei încercui.

Strategii de ascultare activă: focalizarea interesului asupra punctului de vedere al celuilalt și evitarea focalizării pe propriul punct de vedere; recapitularea ideilor exprimate de interlocutor

DESCOPERĂ

Joc de rol! Unul povestește, celălalt ascultă.

Colegul de bancă îți povestește o întâmplare bizară trăită de el. Tu îi povestești lui o întâmplare trăită de tine. El povestește întâmplarea ta ca și cum el ar fi protagonistul acesteia.

EXERSEAZĂ

Citește pe roluri următorul interviu, apoi rezolvă cerințele:

Florin Bică: (...) *Ce părere aveți despre afirmațiile de genul „tinerii de astăzi nu mai citesc”? (...) Reflectă fidel realitatea? (...)*

Sorin Lucaci: *Încerc să-mi păstrez doza de optimism și să spun că adevărul este undeva la mijloc. Tinerii de astăzi nu mai citesc la fel de mult cum citeam noi, cei din generația '70 – '80 (a se înțelege anul nașterii). E firesc într-o oarecare măsură; lectura pentru noi era plăcere, explorare, descoperire, entuziasm, aventură, dar și o alternativă, o altă opțiune la cele două, trei ore pe zi de program TV sau la a bate mingea pe maidan.*

Acum, tinerii au foarte multe opțiuni de entertainment, sunt în pas cu tehnologia, cu gadget-urile. Deci e firesc cumva ca literatura, cultura, cartea să se mute și în mediul online, să-ți fie mai la îndemână să faci un referat din informațiile obținute pe net, decât citind un vraf de cărți.

Mesajul nostru către tineri este acesta: „Citiți! Lectura vă dezvoltă din punct de vedere uman, spiritual, deveniți mai creativi, mai buni, vă îmbogățiți imaginația și viața.” Sunt mulți copii, mulți tineri care citesc și nu ar fi OK să generalizăm faptul că tinerii nu citesc. (...)

Florin Bică: *Deși nu am la îndemână acum datele unui sondaj anume, sunt convins că sunteți la curent cu studiile care dau procente îngrijorătoare în ce privește analfabetismul funcțional în rândul copiilor și adolescenților, precum și cu acelea care îi plasează pe români printre codașii Europei în ce privește achiziția de carte. Ce s-ar putea face pentru a îmbunătăți situația? Cine ar putea să aducă schimbarea și cum? Cum ar putea fi ajutați tinerii să facă din citit o activitate plăcută, cotidiană, în loc de o corvoadă, de o „lectură obligatorie”? (...)*

Sorin Lucaci: (...) *Este o responsabilitate împărțită între părinți, cadrele didactice și mass-media. Totul începe acasă cu puterea exemplului. Un părinte care citește este un bun exemplu pentru copilul său. Un părinte care merge împreună cu copilul său în librării și la târguri de carte este un alt exemplu pozitiv.*

Apoi intervine rolul dascălului să promoveze lectura la ore, să facă tot posibilul ca elevii să îndrăgească cititul, cartea, atelierile de lectură, nu să impună „lectura obligatorie”. (...) La posturile de radio și televiziune ar trebui să existe în grilele de programe mai multe emisiuni de și despre

cultură, teatru, arte vizuale, literatură, ficțiune și nonficțiune, mai multe emisiuni în care să se promoveze cărțile și lectura ca stil de viață. Acolo unde sunt zone defavorizate trebuie trimise cărți, trebuie inițiate proiecte culturale, campanii de promovare a lecturii. (...)

Florin Bică: Ce pierde un tânăr și, la urma urmei, un om care nu citește? Sunt atâția oameni care par să fi reușit în viață (mă gândesc la reușită într-un sens material, bănesc) fără să fi umplut rafturi cu cărți în propria casă, fără să-i fi citit pe marii autori ai lumii și fără să fi ținut jurnale de lectură. Este ceva ce doar cartea, doar cititul îi poate oferi ființei umane?

Sorin Lucaci: Da, cartea te umanizează, te pune în valoare, îți evidențiază potențialul. Trăiești atâtea experiențe de viață câte cărți citești. (...) Cum menționam anterior, te dezvolți ca ființă umană, ca ființă spirituală, devii mai înțelept și ajungi să înțelegi sensul lucrurilor. (...) Cărțile sunt chei aflate la dispoziția ta, pe care le poți folosi oricând și oriunde. Ele te ajută să descifrezi lumea și oamenii care te înconjoară, să te adaptezi la nou, beneficiind atât de înțelepciunea și experiența de viață a gânditorilor din trecut, cât și de ideile revoluționare, de ultimă oră, ale specialiștilor contemporani.

(respiro.ro/books/blog/cartea-te-pune-in-valoare-interviu-cu-sorin-lucaci)

① Notează cu A (adevărat) sau cu F (fals) următoarele afirmații:

- a. Primul pas pentru a comunica eficient este de a asculta activ pe cineva.
- b. Când asculți pe cineva nu ar trebui să analizezi ceea ce se spune și nici să faci conexiuni cu ceea ce știi.
- c. Ascultarea activă presupune și a-ți exprima un punct de vedere referitor la cele expuse de interlocutor.

② Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect:

- Pentru a fi ascultat cu atenție, trebuie:
 - a. să folosești un ritm și un ton al vocii diferite, în funcție de importanța faptelor;
 - b. să ai același ton și același ritm, pe toată perioada expunerii;
 - c. să ai același ton, dar un ritm diferit.
- A asculta cu atenție înseamnă:
 - a. a acorda atenție celui care vorbește și a reflecta la ceea ce acesta spune;
 - b. a clarifica ce nu ai înțeles;
 - c. ambele.
- Ascultarea activă presupune să fii un bun:
 - a. vorbitor;
 - b. vorbitor și un bun ascultător;
 - c. vorbitor, un bun ascultător, dar și observator (evaluator).

③ Răspunde la următoarele întrebări.
Care sunt cei doi participanți la interviu?

Care este tema interviului?

Cei doi interlocutori au cunoștințe comune legate de această temă?

Ambii au aceleași opinii în legătură cu cititul? De unde ai dedus?

④ Notează cinci idei principale extrase din text.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

⑤ Prezintă-i celui mai bun prieten ceea ce ai reținut din acest interviu, folosindu-te de ideile de mai sus.

⑥ Prezintă o opinie care ți-a plăcut și care este în acord cu valorile tale. Justifică-ți răspunsul!

Prezintă o idee din interviu cu care nu ești de acord. Justifică-ți răspunsul!

APLICĂ

Discută cu un prieten ideile reținute din acest interviu. Află-i părerea! Sunteți de acord?

DESCOPERĂ**Joc de rol!**

Inviți un coleg la petrecerea ta, dar el nu este convins că dorește să participe. Găsește o modalitate prin care să-l convingi să vină, fără să-l constrângi.

EXERSEAZĂ

Citește împreună cu un coleg dialogul următor, apoi rezolvă cerințele:

- Aș vrea să merg diseară la teatru, dar mi-e greu să aleg între atâtea piese bune!
- Ei, nu pot fi chiar atâtea piese bune într-o singură seară!
- Ba da... O comedie, o dramă antică pusă în scenă într-o manieră modernă și o operetă!
- Ah, oricare în afară de operetă, ultima pe care am văzut-o a fost groaznică!
- Dar mie îmi place încă de când eram mică și mergeam cu părinții...
- Iar dramele astea antice... sunt complet demodate!
- Dar...
- Niciun dar! Nu-ți rămâne decât comedia!
- Eu mă gândeam mai mult la...
- Niciodată nu ești în stare să iei o hotărâre înțeleaptă!
- Ba nu... Tu nu ești niciodată în stare să mă asculți!"

(Corina Marin, www.damaideparte.ro/psihologie-practica-comunicare/comunicarea-empatica)

① **Ce sentiment ți-a provocat citirea dialogului?**

② **Notează cu A (adevărat) sau cu F (fals) următoarele afirmații:**

- a. A empatiza înseamnă a privi cu ochii celuilalt.
- b. Toleranța în comunicare presupune a-i asculta pe ceilalți înainte de a ne exprima propriile idei.
- c. A asculta criticând ceea ce un prieten îți dezvăluie, a interpreta faptele cuiva în funcție de propriile valori înseamnă a fi tolerant, empatic.

③ Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect:

- A empatiza înseamnă:
 - a. a se impune;
 - b. a fi de acord cu celălalt;
 - c. a-ți păsa de celălalt.
- Când comunic, eu urmăresc:
 - a. să fiu auzit și înțeles;
 - b. să fiu auzit, înțeles și acceptat;
 - c. să fiu înțeles și să provoc o reacție (schimbare de comportament sau de atitudine, a unei opinii).
- Interlocutorul:
 - a. îl ascultă și-l înțelege pe locutor;
 - b. îl ascultă și ia în considerare părerea celuilalt;
 - c. părerea interlocutorului duce la pierderea sentimentelor locutorului.

④ Răspunde la următoarele întrebări:

Îți poți nota câteva idei mai jos sau poți expune direct părerile.

- Ce comunică locutorul?

-
- Care sunt intențiile comunicative ale emițătorului?

-
- Este înțeles acesta de interlocutor?

-
- Îi dă interlocutorul un sfat inițiatorului dialogului?

-
- Crezi că interlocutorul încearcă să-și impună propriile dorințe?

-
- Cum crezi că s-a simțit inițiatorul dialogului?

-
- Sugerează empatie ultimele două replici ale dialogului? Argumentează răspunsul.

-
- Crezi că interlocutorul dovedește toleranță și respect față de celălalt?

-
- Care sunt intențiile comunicative? Ce efecte produc acestea interlocutorului?

-
- Ce sfat ai da tu locutorului?
-

